Posel

Židovské obce v Teplicích

שליח

Ročník 12 |číslo 4
Tevet 5779
Prosinec 2018

2018

קהילה יהודית

Rabín David Peter

Malé zamyšlení

Na úvod bych rád začal slovy bratislavského rabína Barucha Myerse, které pronesl ve jménu Chatama Sofera z"l. Gan sofer, Bratislava 2003

Často slyšíme, jak lidé říkají, že by rádi dodržovali Hospodinovy zákony, ale že se to v dnešním světě prakticky nedá. Toto tvrzení je založené na předpokladu, že přírodní zákony jsou neměnné a že Hospodinovu vůli můžeme splnit jen tehdy, když neodporují zákonům přírody. Přesný opak je pravdou. Právě Hospodinovy zákony mají absolutní platnost a zákony přírody se musí podrobit, aby umožnili vykonání Hospodinovy vůle. Když si toto uvědomíme, můžeme Hospodinovi sloužit s upřímným přesvědčením. Světské poměry, které se nám jeví jako překážky, zmizí před hlubokou vírou, že Bůh, který nám zjevil své micvot, je ten samý Bůh, který stvořil tento svět a je to On, který ho může změnit. Tento zákon je zakotvený v samotném stvoření světa.

Chanuka, kterou zrovna slavíme zapalováním osmiramenného chanukového svícnu, je malou nápravou světa, takový židovský Tikun ha-olam. Proto prosím, nezapomínejme po těchto osm dní zapalovat chanuková světla, tak jak nám ji zachovala tradice, tj. s požehnáním. Síla opravdové modlitby, či jenom požehnání je veliká a mocná, aniž bychom si to uvědomovali. Možná, že je to dobrý začátek na správné cestě k duchovnímu povznesení nás samotných. Chanuka sameach všem.

tomaszot

Roš Hašana 5779

V neděli 09. 09. 2018 jsme se sešli v modlitebně ŽOT v Lipové ulici, abychom přivítali nový židovský rok Roš hašana, tak jak je psáno v paraše Nicavim (5. kniha Mojžíšova kap. 29. 9 - 12) a naplnili slova Tory.

29. 9 – Vy všichni dnes stojíte před tváří Hospodina, svého Boha, vaši předáci, vaši soudci, vaši starší, vaši strážníci a každý muž z Jisraele. 29. 10 – Vaše děti, vaše ženy a přistěhovalec, jenž je uvnitř tvého ležení, počínaje tím, kdo ti rube dříví, a konče tím, kdo ti čerpá vodu. 29. 11 – Abych tě provedl smlouvou Hospodina, tvého Boha, již tvůj Bůh, Hospodin, s tebou uzavírá, a jeho kletbou. 29. 12 – Aby tě dnes ustanovil za svůj lid a on ti byl Bohem, jak ti pravil a jak se zapřísahal tvým otcům Avrahamovi, Jicchakovi a Jaakovovi.

Překlad byl pořízen Vrchním zemským rabínem K. E. Sidonem

Večerní bohoslužbu pro erev Roš hašana provedl chazan FŽO Danny Vaněk za přítomnosti teplického minjanu, který vzpomenul v rámci večerní bohoslužby zásluh nedávno zesnulého Roš kehila Oldřicha Látala, který by v tento den (podle občanského kalendáře) oslavil své 58. narozeniny, jenž mu Hašem nedopřál dosáhnouti a vzal si ho nečekaně v rozkvětu jeho života. Za zesnulého byl na závěr večerní bohoslužby odříkán v přítomnosti rodiny a teplické obce kadiš sirotků. Rodina věnovala velký kiduš synagoze na posvěcení jména zemřelého, Avrahama Moše ben Avraham tzv. „Iluj nišmat.“ Po večerní bohoslužbě Maariv proběhl již zmíněný kiduš v prostorách klubu ŽO, kde se konala i sváteční večeře, na kterou byli pozváni všichni, kdož nelenili a předstoupili před Hospodina, svého Boha.

Je škoda, že další bohoslužby v rámci Roš hašana proběhly bez minjanu a hlas šofaru slyšeli jen nemnozí z naší svaté obce, jež se pyšní sedmisetletou tradicí. Děkuji též slečně Silvii Příplatové, že se k nám připojila a strávila s námi již druhý rok na Roš hašana v Teplicích.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří přispěli k sváteční atmosféře Nového židovského roku a obohatili již tak bohatý svátečně prostřený stůl. Toda raba všem.

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT

Ničivé krupobití s vychřicí v Teplicích

Dne 08. 08. 2018 se v odpoledních hodinách prohnalo nad částí Ústeckého kraje silné krupobití s mohutným přívalovým deštěm a ničivou vichřicí. Vichřice lámala silné větve vzrostlých bílých topolů a platanů a pohrávala si s nimi, takže některé ulomené větve se našly na vzdálenějších místech. Nepříznivé počasí způsobilo velké škody na našem Novém židovském hřbitově v Teplicích, který je od roku 2004 zapsán na seznam Kulturních památek ČR. Ulomené větve pádem z výšky shodily velké množství převážně pískovcových náhrobních stél ve staré části. Největší škodu vichřice napáchala na žulovém náhrobku rodiny Siegfrida Hellera, kde se roztříštila středová žulová deska s epitafem na stovky malých kousků. Při pádu sebou strhla i hlavici z masivní černé žuly, která se též rozlomila. Škoda na náhrobku půjde do statisíců korun, které obec na opravu nemá.

Poslední velké škody napáchal koncem loňského roku orkán Herwart, informovali jsme vás o nich ve čtvrtletníku Posel ročník 12, číslo 1. Tyto škody ještě nebyly napraveny a už tu máme nové. Škody způsobené devastujícím krupobitím nás budou opět stát spoustu práce a mnoho financí, které se rok od roku stále hůře shánějí. Nový židovský hřbitov v Teplicích sice v minulosti prošel revitalizací zeleně, stavěním popadaných náhrobních kamenů atd., ale stále se nachází na celé ploše rozlehlého hřbitova stovky nestabilních náhrobků, které je potřeba stabilizovat a případně znovu postavit. Popravdě je to práce nad naše možnosti, jak finanční tak lidské. Každý rok se snažíme vztyčit několik nejcennějších náhrobků díky finanční pomoci NFOH, ale pořád je to málo.

Kontrolu a ohledání poškozených míst provedl 09. 08. 2018 člen představenstva ŽOT Honza Váňa s duchovním ŽOT Tomášem Pulcem a správcovou NŽH v Teplicích Janou Puchorovou. Zde je výčet poničených náhrobních kamenů, tak jak byly zdokumentovány den po velkém a ničivém krupobití doprovázeném vichřicí.

I v letošním roce se nám podařilo vztyčit pod dozorem duchovního ŽOT dvacet vyvrácených a povalených převážně pískovcových náhrobních kamenů, jak už bylo zmíněno, díky finanční podpoře NFOH. Díky této podpoře se tak mohla zachránit aspoň malá část kulturního nemovitého dědictví, které nám leželo přímo u nohou. V příštím roce budeme se stavěním náhrobních stél pokračovat.

Pro čtvrtletník Posel připravil: Tomáš Pulc

Jom Kipur 5779

Jom kipur je již tradičně spojen s jizkor lampičkami, které jsou zažehnuty před západem slunce na památku našich blízkých, našich drahých rodičů, našich učitelů a všech ostatních, kteří již nejsou mezi námi, a my se nějak snažíme vyplnit prázdnotu, která tu po nich zbyla. Je to též den velkého pokání: slovy proroka Ješajaha 55,6 „**Hříšník ať opustí svou cestu a zpozdilec své myšlenky, ať se vrátí k Hospodinu a on jim soucit projeví, k našemu Bohu, jenž hojně odpouští**!“

Bohoslužba na Jom kipur začala prastarým obřadem Kol nidrej, jenž se překládá jako „Všechny sliby“. K tomuto účelu byly vyneseny dva svitky Tory ze svatostánku. Vynesení se ujal chrámecký vinař Moše ben Chava, svitky z jeho rukou převzali Tovje ben Avraham a Chaim ben Hiršl Efraim oba vážení členové místní Chevra Kadiša a teplického minjanu, kteří v doprovodu chazana FŽO Dannyho Vaňka, který předzpěvoval „**Or zarua le-cadik ulejišrej leev simcha**“ dospěli k vyvýšenému místu v synagoze, kde pak pokračoval chazan FŽO Danny Vaněk v obřadu Kol nidrej. Celý obřad mohli sledovat členové teplického minjanu v nově zakoupených machzorech pro Kol nidrej, které jsou psány hebrejsko – česky s hebrejskou transliterací udělanou pro tuto výjimečnou příležitost hebraistou Jiřím Blažkem a Markétou Holubovou.

Po Kol nidrej se pokračovalo ve večerní bohoslužbě Maariv, která je prostoupená kajícnými slichot, které mají v nás navodit lítost ze spáchaných hříchů, tedy bázeň obsahující prosby za odpuštění. Na závěr bohoslužby proběhlo před otevřeným svatostánkem „Avinu malkejnu,“ Otče náš, králi náš.

Na ranní bohoslužbu Šachrit přišlo jen sedm halachických mužů, takže bohoslužba bez opakování Amidy rychle uběhla a muselo se čekat na stanovený čas, kdy bylo domluveno udělat Mazkir, kterého se ujal duchovní ŽOT Tomáš Pulc. Je smutné, že ani Mazkir, není dost velkým důvodem k návštěvě synagogy, přičemž vzpomínáme našich drahých rodičů, bratrů, sester, manželů a manželek, či jiných blízkých.

Nu co říct na závěr: „Dlouhým galutem jsme otupěli, Bože odpusť nám a zapiš nás do knihy života. Kéž je odpuštěno celé obci dětí Izraele i hostu, jenž přebývá mezi námi, neboť všechen lid zhřešil z nevědomosti.“

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT

Moše Ram Ravad

Bývalý vysoký vojenský důstojník izraelské armády, rabín Moše Ram Ravad z Petach Tikva, navštívil 27. 08. 2018 židovský hřbitov v Hřivčicích a v Letově v rámci kontrolního dne. Rabín Ravad přijel z Prahy v doprovodu Václava Freda Chvátala. V Praze byl ubytován v hotelu King David. Na hřbitovech zhlédl v doprovodu předsedy ŽOT Michaela Lichtensteina, duchovního ŽOT Tomáše Pulce a Vitalije Makondy provedené práce na ohradním zdivu obou židovských památek, které byly v roce 2016 a 2017 zdárně dokončeny za finanční podpory Evropské společnosti na obnovu židovských hřbitovů ESJF, která celou opravu zafinancovala. Rabín Moše Ram Ravad se setkal též se zástupci Spolku na obnovu židovských památek na Perucku, s Občanským sdružením Okap a s místostarostou města Podbořany Erichem Knoblauchem. Rabín Ravad byl spokojen s odvedenou prací a též ocenil snahu o záchranu hrobových míst na obou židovských hřbitovech.

V budoucnosti, bychom rádi opravili pobořenou opukovou ohradní zeď na židovském hřbitově v Mašťově. Podklady k práci, která je potřeba udělat na židovském hřbitově v Mašťově jsou dokončeny, teď jen záleží, zda budou finance uvolněny, aby se mohlo započít na opravě. Opravu ohradní zdi v Mašťově podporuje i Federace židovských obcí v ČR a Matana a.s.

Židovský hřbitov v Hřivčicích má již dlouhodobě svého správce ve Spolku a obnovu židovských památek na Perucku, který se stará nejen o úpravu celé plochy, ale i o propagaci této výjimečné regionální památky.

V Letově se nám též podařilo spojit s Občanským sdružením Okap z Podbořan, které letovský židovský hřbitov zahrnulo do cesty Franze Kafky ze Siřemi do Podbořan a stará se o jeho údržbu. Na obou hřbitovech je ještě spoustu práce se stavěním náhrobních stél, které je potřeba postavit. Se stavěním náhrobních kamenů bude napomocna Židovská obec v Teplicích jako vlastník objektu, který bude pravidelně dohlížet na stav památky.

Tovje

Položení kamenů zmizelých

V pátek 26. 10. 2018 v dopoledních hodinách byly položeny v Tyršově ulici v Duchcově první dva kameny zmizelých před domem Dr. Wilhelma Zentnera a Trudy Zentner, kteří oba zahynuli 28. 04. 1942 v Polské Zamošći. Pietního odhalení se zúčastnil vnuk Wilhelma Zentnera s rodinou, dále zde byli přítomni představitelé Židovské obce v Teplicích, předseda ŽOT Michael Lichtenstein, duchovní ŽOT Tomáš Pulc, starosta města Duchcova Mgr. Zbyňek Šimbera, místostarosta Ing. Stanislav Strohmeier a v neposlední řadě Ondřej Pisch, zhotovitel kamenů zmizelých. Na úvod přivítal předseda ŽOT Michael Lichtenstein všechny přítomné a poté krátce promluvil vnuk pana Wilhelma Zentnera pan Assor a zavzpomínal na svého dědečka a též vzpomenul svého otce Hanuše Zentnera. Na závěr zazněla modlitba El male rachamim, kterou pronesl duchovní ŽOT Tomáš Pulc.

Dr. Wilhelm Zentner se narodil 10. 04. 1876, v letech 1919 – 1938 pracoval jako státní veterinární lékař na duchcovském okresním hejtmanství. Po záboru českého pohraničí fašisty, byli nuceni opustit město Duchcov a odejít do Protektoriátních Čech, odkud byli posláni transportem Ao na východ, kde oba manželé našli smrt. Z rodiny se zachránil pouze syn Hanuš Zentner (nar. 07. 03. 1922 v Duchcově) absolvent duchcovského gymnázia, který se dostal na Slovensko do Nového města nad Váhom, kde se mu podařilo přes rabína Armina Friedera a aktivní sionisticko-skautskou organizaci Hašomer Hacair dostat v roce 1939 do tehdejší Britské mandátní Palestiny. Záchrana to byla opravdu na poslední chvíli. Dva roky pak strávil v kibucu Hašomer Hacair, než se dobrovolně přihlásil do anglické armády. Sloužil zde v rámci „Židovské pěší brigády“ v 8. anglické armádě, kde se zúčastnil bojů proti nacistům v Itálii. Po osvobození Československa se dostal v roce 1945 do rodného Duchcova a na Novém židovském hřbitově v Teplicích navštívil hrob své babičky Fanny Zentner rozené Löwy. V roce 1945 – 1947 byl emisarem brigády v Československu. Aktivně se zúčastnil boje za svobodu Státu Izrael. Kde přijal nové hebrejské jméno Reuven Assor. V roce 1953 – 1955 působil jako atašé na izraelském velvyslanectví ve Voršilské č. 10 v Praze 2 na Novém městě. V politické činnosti pak pokračoval na dalších místech až do roku 1982. Poté se věnoval publikační činnosti, vydal též knihu „Bylo to v polovině našeho století“, kde je část věnovaná vzpomínkám na rodný Duchcov.

Všichni účastníci se pak odebrali k pomníku duchcovských židovských obětí 1938 – 1945 zahynuvších za holocaustu, který zde byl odhalen před dvaceti lety dne 08. 11. 1998 v Lípové ulici naproti ulici Tyršova. Návrh a výtvarnou realizaci pomníku vytvořil M. A. sochař Dalibor Worm.

Většina účastníků pak odjela na Nový židovský hřbitov v Teplicích, kde rodina navštívila hrob Fanny Zentner rozené Löwy. Po celou dobu velmi přátelského setkání nás zahřívali poslední sluneční paprsky babího léta. Léto pomalu skončilo, ale dozajista neskončila naše práce, čeká nás spousta dalších setkání, tak ať jsou příjemná a milá, jako bylo to dnešní v Duchcově.

Pokud se nám podaří zjistit více o rodině Zentner, rádi vás budeme v některém dalším čísle čtvrtletníku Posel informovat.

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT Tomáš Pulc

CHOL HAMOED SUKOT

Židovská obec v Teplicích spolu s duchovním ŽO Tomášem Pulcem pozvali členy obce k tradičnímu posezení v suce. Letošní posezení v nové větší a prostornější suce se konalo na druhý den chol hamoed tj. ve čtvrtek 27. 09. 2018. Pozvání tentokráte přijal Vrchní pražský rabín David Peter.

Hned na úvod se konala v modlitebně ŽO odpolední bohoslužba Mincha, kterou vedl chazan FŽO Danny Vaněk. Vynesení svitku Tory ze svatostánku se ujal duchovní ŽOT a v průběhu čtení, kdy se četlo ze 4 M 29,20 – 28, byli vyvoláni Zvi ben Becalel Hakohen, dále Saul ben Jindřich Veselý, a Uri ben Efrajim, kterému byl předán dar od jeho talmidim, kteří k němu dochází na výuku moderní hebrejštiny tzv. ivritu. K pozdvižení svitku Tory - hagbe byl povolán Miloš ben Ester a k svinutí svitku Tory byl poctěn morejnu harav rabi David ben Becalel. Teplický minjan doplnil i tajemník FŽO Tomáš Kraus. Po závěrečném kadiši se všichni odebrali do suky, která byla postavena na dvoře v Lipové ulici.

V suce bylo přichystáno bohaté občerstvení, protože jednou z micvot je že se máme najíst v suce, že se máme veselit a pro tuto příležitost tu byl pozván Martin Krajíček, lídr skupiny Schodiště, aby zahrál pár jidiš a hebrejských písniček. S Martinem jsme se na naší obci mohli setkat již několikrát, a tak někteří již znali některé písničky a mohli se připojit a ještě více prohloubit sdílenou radost. V průběhu posezení bylo připraveno kuřecí košer maso se zeleninou pod dozorem mašgiacha z hotelu King David Praha. V mezi čase se ujal slova Vrchní pražský rabín David Peter, kde všem přítomným vysvětlil smysl svátku Sukot a přidal pár chasidských příběhů. Po celou dobu vládla mezi přítomnými skvělá nálada, taková jaká se dá zažít jen a jen na svátku Sukot v suce. Počasí se také velmi vyvedlo a nikomu se domů ani nechtělo.

V průběhu bujarého veselí se zapomnělo na večerní Maariv a na Šema Jisrael. Večerní bohoslužbu jsme se pomodlili za jasného svitu hvězd, které nám nad hlavami zářily jako nebeské drahokamy. Každý, kdo ještě zůstal v suce, se chopil tfila a v tichosti odříkal šema jisrael s amidou tj. tichou modlitbou, jelikož minjan se pomalu s přibývajícím časem ze suky vytratil.

V Mišně v traktátu Brachot se hned na úvod píše: Odkdy se večer říká: Šema Jisrael? Od chvíle, kdy kohanim přicházeli v době existence chrámu jíst své dávky, až do první hlídky. Tolik názor rabi Eliezera. Názor učenců je: Až do půlnoci. Rabín Gamliel říkal: Až do svítání.

Tosafot (dodatky k talmudu), traktátu Brachot to vidí takto: Odkdy se večer říká: Šema Jisrael? Od chvíle, kdy lidští synové přicházejí o šabatových večerech do svých domovů, aby jedli pitu. Tolik názor rabi Meira. Ale učenci vypráví: Od chvíle, kdy jsou kněží oprávněni jíst své dávky. Znamením proto je východ hvězd

....a tak bychom mohli pokračovat dál a dál. Možná někdy příště se k traktátu Brachot a k tosafot vrátíme. Na závěr bych rád poděkoval všem, kteří se na skvělé atmosféře podíleli. Rád bych poděkoval též všem dárcům, kteří přispěli k bohatě prostřenému stolu.

A též bych rád poděkoval panu Vrchnímu pražskému rabínu Davidu Peterovi za jeho návštěvu v Teplicích. Toda raba všem.

Více fotografií z akce najdete na našich webových stránkách: www.kehila-teplice.cz

Pro čtvrtletník Posel připravil: toms69

Oblastní muzeum v Mostě
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ÚSTECKÉHO KRAJE

Státní oblastní archiv v Litoměřicích

TÝDENÍK MOSTECKA homér

Dovolujeme si Vás srdečně pozvat na výstavu

Žili mezi námi

ŽIDÉ NA MOSTECKU

Slavnostní zahájení výstavy se uskuteční
2. října 2018 od 17 hodin
v Oblastním muzeu v Mostě,
ul. Československé armády 1360

Výstava potrvá do 31. ledna 2019
a bude provázena přednáškami,
komentovanými prohlídkami
a programy pro školy a pro veřejnost.

Otevřeno:
úterý – pátek 12–18 hod.,
sobota – neděle 10–18 hod.

Vstupné: plné 30 Kč, snížené 15 Kč

www.muzeum-most.cz

Ústecký kraj

historie

Daniel Meron v Mostě

Setkání s velvyslancem Státu Izrael Danielem Meronem se uskutečnilo v pondělí 29. 10. 2018 v Oblastním muzeu v Mostě, kde se pan velvyslanec Daniel Meron přijel podívat na výstavu věnovanou 80 výročí křišťalové noci, nazvanou „Žili mezi námi. Židé na Mostecku“. Na úvod pana velvyslance přivítali zástupci Oblastního muzea v Mostě v čele s ředitelem Michalem Soukupem a Evou Hladkou, dále Jana Sýkorová z Oblastního archivu v Mostě, spoluautorka výstavy, předseda ŽOT Michael Lichtenstein, duchovní ŽOT Tomáš Pulc a mnoho dalších hostů a zástupců Magistrátu města Most a Rotary klubu.

Po úvodních slovech se Jeho excelence pan velvyslanec Daniel Meron živě zajímal o historii mosteckého regionu a židovské komunity, která ukončila svou činnost v 80tých letech minulého století. Na Mostecku a na Litvínovsku stále žije posledních pár potomků hlásících se k tradici svých židovských předků. Není jich dnes mnoho, ale stále se snaží udržovat kulturně společenské kontakty v regionu. Tito potomci jsou většinou členy Židovské obce v Teplicích, jedné ze tří židovských obcí v Ústeckém kraji. Poté si všichni přítomní vyposlechli komentovanou prohlídku výstavy, která vypráví o pohnutých osudech židovské komunity na Mostecku. Samotnou výstavu již dříve inicioval týdeník Homér. Židovská obec v Teplicích byla pozvána, aby se na projektu spoluúčastnila, zapůjčila většinu vystavovaných exponátů a pomohla s celkovým uspořádáním výstavy. Součástí výstavy jsou též černo - bílé velkoformátové fotografie duchovního ŽOT Tomáše Pulce, které mapují náboženský život teplické obce v současnosti. Výstava vznikla za finanční pomoci Ústeckého kraje.

Na závěr pozval pana velvyslance Daniela Merona předseda ŽOT Michael Lichtenstein na návštěvu Židovské obce v Teplicích. Návštěva by se měla uskutečnit v březnu příštího roku na smutné 80. výročí vypálení Nové velké teplické synagogy, která byla jednou z monumentálních staveb ve městě a spolu s dalšími okolními budovami tvořila sedmdesát let panorama severočeského lázeňského města. O návštěvě vás budeme včas informovat na jak našich webových stránkách, tak prostřednictvím čtvrtletníku Posel.
Výstava bude v Oblastním muzeu v Mostě k vidění do konce ledna 2019

Pro čtvrtletník Posel připravil: Tovje

Dobrá zpráva z Chrámců

České vinařství v Chrámcích chce pokračovat i nadále ve výrobě košer vín. Letošní velmi výjimečná sklizeň je již zpracována a zraje v nerezových sudech a cisternách v Chrámeckých sklepích. Výroby tohoto velmi specifického vína pro pravověrné Židy se ujala Kateřina Kreissingerová, sestra nedávno zesnulého vinaře Franty Moše Váni z“l. spolu s mašgiachem FŽO a duchovním ŽOT Tomášem Pulcem, který bude dohlížet nad celou výrobou až po finální na lahvování. Spotřebitelé se tak mohou těšit na velmi vyzrálá vína ročníku 2018 Rulandského šedého, Chardonnay z viničních ploch v Čepirohách a červených vín Zweigeltrebe a Rulandské modré z viničních ploch na Širokém vrchu v Rudolicích u Mostu. Edice z tohoto ročníku ponese jméno Moše,na počest Franty Moše Váni. Cesta je to dlouhá a ledacos se na ní může pokazit, vše je teď v rukách Hospodinových.

Nechť je památka na Mošeho a celé naše konání požehnáno a dovedeno do zdárného konce.

Pro čtvrtletník Posel připravil: Tovje

Odešel na věčnost rebe z Mukova

Popravdě, toto číslo čtvrtletníku Posel mi dalo hodně námahy, abych ho zdárně dokončil, psát o tragické smrti dobrého kamaráda není vůbec lehké. Původně jsem měl do tisku připravený a napsaný hezký článek o košer sklizni, která se konala ve dnech 14. – 22. 10. 2018 v Českém vinařství v Chrámcích, ale to už je všechno minulost.

Neboť 26. 10. 2018 (podle židovského kalendáře 17. chešvanu 5779) tragicky zemřel vinař Franta Moše Váňa z Mukova (Moše ben Chava) ve věku nedožitých 46 let. Mukov jeho odchodem osiřel. Zanechal tu po sobě početnou truchlící a zmatenou rodinu, pro kterou je odchod tak mladého člověka, plného síly a životního elánu, opravdovou tragédií. Pro jedny byl Franta Moše milující manžel a všechápající otec, pro druhé byl dobrým synem či bratrem, který bude chybět. Pro nás, kdo ho znali, a byli s ním v kontaktu, byl skvělý kamarád. I nám bude chybět jeho životní optimizmus, neboť odešel jeden z nás, vážený člen jak pražského tak i teplického minjanu. Vždy ochotný pomoci. „Čest jeho památce."

Ráno v 26. 10. 2018 v 09:02:17 mi došla od Evy Váňové sms-zpráva tohoto znění: Tomáši prosím tě, modli se za Mošeho, před hodinou spadl do scezovacího tanku, oživují ho, je malá naděje. Eva

V 09:29:19 došla druhá sms-zpráva: Moše zemřel. Baruch dajan emet. Eva

V Babylonském talmudu, traktát Šabat (105b) je řečeno: „Kdo je přítomný odchodu duše z těla, musí si roztrhnout šaty, protože odchod duše z těla se podobá spálení svitku Tóry, Bože chraň." Dále je psáno, že duše se nazývá svící (ner Hašem), jak je psáno (Mišlej 20:27): Boží svící je duše člověka." Protože plamen svíce se šíří všemi směry. Tak je to aspoň psáno v knize Cesta života (Derech chajim) od pražského rabína Jehudy Löwa ben Becalel. Kniha Derech chajim je mezi Maharalovými spisy výjimečná tím, že je souhrnným komentářem k jednomu celému traktátu Talmudu, k traktátu, který sám rabi Jehuda Löw ben Becalel (Maharal) nazýval drahým a vznešeným, k traktátu Avot.

Na jiném místě téže knihy se dočteme, že smrt není ničím jiným než návratem k Bohu a není většího návratu k Bohu, než být připojen do svazku živých (cror hachajim, což je obvyklý citát na židovských náhrobcích).

Pohřeb se konal na Novém židovském hřbitově v Praze Na Olšanech ve středu 31. 10. 2018 za velké účasti smutečních hostů, kteří se přišli se zesnulým Frantou Moše Váňou rozloučit a vyprovodit ho na jeho poslední cestě, odkud už není návratu. Hesped (smuteční řeč) pronesl v domě smutku Eliáš Sidon. Poté bylo přeneseno tělo k pietnímu uložení do hrobu a zakryto zemí. Nad celým obřadem dohlíželo a aktivně se podílelo Pohřební bratrstvo Chevra kadiša Praha ČR. Posláním Chevra kadiša je péče o důstojnou přípravu zemřelých na jejich poslední cestu a vše, co s tím souvisí, péče o pozůstalé a také navštěvování nemocných a pomoc jejich blízkým.

„Nechť je jeho duše pojata do svazku věčného života."

Pro čtvrtletník Posel připravil: toms69

Daniel Meron v Žatci

„Kdo zachrání jeden život, jako by zachránil celý svět.“ *(citát z Babylonského talmudu)*

Daniel Meron patří mezi velmi aktivní velvyslance, kteří jsou stále v pohybu, a obyčejný člověk se s ním může sejít na mnoha místech v průběhu několika málo dní. Ve čtvrtek 08. 11. 2018 (tj. na druhý den roš chodeš kislev) zavítal do Královského města Žatec, kde si v žatecké synagoze připomněli 80. výročí takzvané křišťálové noci. Kdy síly zla daly o sobě vědět, a předznamenaly věci budoucí. V noci z 9. na 10. listopad 1938 v nacistickém Německu a v českomoravských pohraničních oblastech Sudet bylo vypáleno velké množství synagog a vyrabováno velké množství židovských obchodů. Křišťálovou noc následovala další ekonomická, politická a společenská perzekuce Židů, mnoho Židů bylo odvlečeno do koncentračních táborů Buchenwald, Dachau, Sachsenhausen a dalších.

Město Žatec si tyto neblahé události připomíná každoročně, letos však poprvé ve vnitřních prostorách žatecké synagogy. Synagoga byla velkého požáru uchráněná díky včasnému zásahu požárního sboru, a tak vyhořel pouze interiér synagogy. Letošní připomínka byla jiná než v minulých letech. Slavnostní ráz byl na místě, neboť do města chmele zavítal Jeho excelence velvyslanec Státu Izrael Daniel Meron, aby v rámci 80. výročí listopadového pogromu vyznamenal řádem Spravedlivý mezi národy potomky rodiny Širců, Václava a Marii Kelnerovou (roz. Šircovou), bratra a sestru, kteří během 2. světové války zachránili židovský život. Předání ocenění byli přítomno velké množství politických špiček z Ústeckého kraje, města Žatce a mnoha dalších spolků a organizací včetně zástupců Židovské obce v Teplicích v čele s předsedou ŽOT Michalem Lichtensteinem a duchovním ŽOT Tomášem Pulcem a členkou představenstva ŽOT Gabrielou Beckovou.

Návštěvníci si mohli prohlédnout v prostorách synagogy výstavu věnovanou Židům na Žatecku a dozvědět se něco nového o historii židovské komunity v tomto královském městě, která byla dlouhou dobu tabuizována a opomíjená. Několik panelů bylo věnováno leteckému mostu, při kterém došlo k vojenské pomoci rodícímu se Státu Izrael. Tento letecký most je již nedílně spojen právě s městem Žatec odkud startovala letadla s vojenskou pomocí. Je dobré si tuto historii připomínat, historie je kořením budoucnosti, protože bez minulosti není budoucnost. Záleží jen na nás, jak s ní naložíme.

Na závěr celého slavnostního večera zazněla po dlouhých letech v žatecké synagoze modlitba za mučedníky El male rachamim, kterou přednesl duchovní ŽOT Tomáš Pulc.

Velký dík patří všem organizátorům této akce v čele se senátorkou a starostkou města Žatec Zdeňkou Hamouzovou a též Danielu Černému majiteli objektu žatecké synagogy.

Více fotografií najdete na našich webových stránkách www.kehila-teplice.cz/aktuality

Pro čtvrtletník Posel připravil: toms69

Pietní akt v Chomutově a v Kadani

V úterý 13.11.2018 proběhlo pietní odhalení pamětní desky v Chomutově a v Kadani, v místech kde před druhou světovou válkou stály obě novodobé synagogy, které byly vypáleny v rámci listopadového pogromu známého jako Křišťálová noc. V letošním roce si připomínáme neblahé 80. výročí tohoto činu.

V dopoledních hodinách proběhlo pietní odhalení pamětní desky v Chomutově na nároží ulic Mostecká a Karla Buriána. Synagoga zde stála od roku 1876 až do roku 1938, kdy byla vypálena zfanatizovaným davem a v pozdějších letech beze stopy vymazána z povědomí chomutovských obyvatel. Dnešní malou připomínkou bychom rádi oživili paměť nejen místních obyvatel, ale i návštěvníků tohoto průmyslového města v severozápadních Čechách.

Pietního aktu se zúčastnila malá hrstka lidí. Na úvod přednesl svůj projev předseda Židovské obce v Teplicích Michael Lichtenstein, všem přítomným poděkoval za jejich účast a krátce pohovořil o celém projektu, který se dlouhá léta připravoval, než-li nastal ten správný čas k jeho realizaci. Poté vystoupil pracovník Oblastního muzea v Chomutově Jiří Kopica, jeho projev se týkal historie místní židovské komunity, která byla naposledy zpracována začátkem 30tých let chomutovským rabínem Prof. Dr. Emilem Krakauerem a Dr. Rudolfem Wernischem a vyšla v roce 1933 německy v Goldově sborníku pod titulem „Geschichte der Juden in Komotau“. Zmínil, že je to velký dluh městu a jeho obyvatelům. Na závěr pronesl modlitbu „El male rachamim“ duchovní ŽOT Tomáš Pulc.

V odpoledních hodinách proběhlo pietní odhalení pamětní desky v Kadani ve Školní ulici. V místech kde stávala od roku 1899 až do oné tragické noci 09. 11.1938, kdy byla kolem desáté hodiny večerní vypálena nacisty. Za oběť nacistickému řádění v městě Kadani padly oba zdejší židovské hřbitovy, které byly zdemolovány. Další obětí v rámci listopadového pogromu, kterou bychom zde měli zmínit, byl předseda Židovské obce v Kadani Otto Ullmann. Otto Ullmann byl brutálně zavražděn německými nacionálními socialisty, jehož mrtvé a zohavené tělo bylo nalezeno za několik dní nedaleko Vejprt.

Na úvod pietního shromáždění promluvil předseda ŽOT Michael Lichtenstein, jeho projev se nesl ve stejném duchu, jako při pietním shromáždění v nedalekém Chomutově, poté všechny zúčastněné pozdravil starosta města Kadaně Jiří Kulhánek a vyzdvihl význam této pietní akce. Historik Petr Hlaváček všem připomenul v krátkosti historické pozadí Křišťálové noci nejen v Kadani ale v kontextu celé velkoněmecké říše a jejich důsledků na současnost, které nemůžeme ani dnes nečinně přehlížet. Město Kadaň vybudovalo v blízkosti památníku informační tabuli, na níž se mohou nejen občané města Kadaně dozvědět základní informace o historii místní předválečné židovské komunity. Na závěr zazněla modlitba za mučedníky „El male rachamim“, kterou přednesl duchovní ŽOT Tomáš Pulc.

Obě pamětní desky zhotovil teplický výtvarník Ondřej Pisch, na jejich zhotovení přispěl NFOH, bez jejich podpory by se obě akce nemohly uskutečnit. Dále bych rád poděkoval všem, kteří náš projekt podpořili jakkoliv. Toda raba všem.

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT

Přednáška Chaima Kočího

V pondělí 26. 11.2018 se konala v prostorách klubu ŽOT přednáška předsedy Chevra kadiša Praha ČR Chaima Kočího na téma Chasidští rabíni a jejich dynastie. Na úvod proběhla netradičně večerní bo-ho-služba maariv v modlitebně ŽO, jejím důvodem bylo šlošim (tj. 30 dní od pohřbu našeho kamará-da a dobrého přítele Franty Moše Váni), El male rachanim na závěr bohoslužby pronesl pan Chaim Kočí, i toto je svět chasidutu neoddělitelně spjatý s naší vírou. Poté se všichni zúčastnění přesunuli do vytopeného klubu ŽO, kde si mohli vyslechnout první pilotní přednášku o tajemném světě chasi-dů a jejich velkých rebe. Přednáška byla doprovázená bohatým obrazovým materiálem s velmi zají-mavým komentářem.

V příštím roce počítáme s jejich pokračováním, kde se zájemci o toto téma dozvědí něco více o jed-notlivých chasidských dvorech známých nejen z díla Devět bran od Jiřího Mordechaje Langera, ale i z děl Martina Bubera.

O chystaných přednáškách vás budeme průběžně informovat na našich webových stránkách a rádi na nich přivítáme i zájemce mimo židovskou komunitu.

Pro čtvrtletník Posel připravil: toms69

Žáci ze ZŠ Elišky opět na obci

Ve čtvrtek 15. 11. 2018 nás po roční pauze opět navštívili žáci ze ZŠ Elišky Krásnohorské v Ústí nad Labem s třídním učitelem Josefem Lédlem. Žáci se v doprovodu duchovního ŽOT Tomáše Pulce mohli seznámit v prostorách modlitebny s židovskými tradicemi a seznámit se s dlouholetou historií naší židovské komunity. Z obce se žáci vydali k nedalekému památníku obětem holocaustu, kde duchovní ŽOT připomenul neblahé 80. výročí Křišťalové noci. Závěrečné třetí dějství se odehrálo na Novém židovském hřbitově, kde si žáci mohli prohlédnout monumentální prostor obřadní místnosti vystavěné v roce 1900 teplickým stavitelem Davidem Ferberem. Tento prošel v nedávné době nákladnou rekonstrukcí vnitřního i vnějšího prostoru. Žáci se zde seznámili v krátkosti s historií židovského hřbitova, který je již třetím na území dnešního města Teplic, nepočítaje do toho Sobědruhy, které do druhé světové války byly samostatnou obcí s vlastní samo-správou a se svým židovským hřbitovem, který stojí za to navštívit.

Jménem celé ŽOT děkujeme žákům ze ZŠ Elišky za vaši milou návštěvu a těšíme se opět za rok na viděnou v Teplicích.

Tovje

Je naší smutnou povinností oznámit,

že dne 10. 12. 2018 v poslední den svátku Chanuka

zemřel ve věku 88 let náš dlouholetý člen ŽOT František Lederer

hebrejským jménem Efraim ben Richard

„Nechť je jeho duše pojata do svazku živých“

2018

קהילה יהודית

Zprávy z představenstva

Představenstvo se na svých pravidelných zasedáních zabývalo běžnou agendou a organizaci života na obci. Zvláštní pozornost byla věnována:

Představenstvo se na svých pravidelných zasedáních zabývalo běžnou agendou a organizací života na obci.
Zvláštní pozornost byla věnována:

1. Ochraně objektů ve vlastnictví ŽO.
2 . Škodní událostí na hřbitově v Teplicích.
3 . Plánovanými akcemi ve 4.čtvrtletí 2018 .
4. Organizaci připomínky „ Křišťálové noci“ v Žatci.
5. Odhalení památníků v Kadani a Chomutově.
6. Granty NFOH v roce 2019.
7. Položení Kamenů zmizelých v Duchcově.
8. Hodnocení vysokých svátků a přípravou dalších svátků do konce roku 2018.
9. Přípravou shromáždění členů ŽO Teplice.
10. Změnám v Rozhodnutí KÚ Ústeckého kraje v sociálních službách ŽO
11. Spolupráci s organizací VISIT Teplice
12. Spolupráci s Úřadem práce a Mediační a probační službou v Mostě a Teplicích v roce 2019.
13. Obsazením pracovních míst na ŽO v Teplicích

Narozeniny členů Teplické židovské obce

pan Merta Vojtěch, nar. 24.10. - 22 let
paní Čapková Lenka, nar. 04.11. - 40 let
paní Urbanová Jana, nar. 10.11. - 81 let
pan Merta Jiří, nar. 04.12. - 25 let
paní Sikytová Alice, nar. 5.12. - 54let
paní Bírková Anna, nar .2.12.- 53 let

Sociální služby

V dnešním čtvrtletníku ŽO Teplice jste se dočetli o úmrtí našeho dlouholetého člena ŽO Teplice pana Františka Lederera. Pan František Lederer byl zařazený do projektu Claims Conference „ Domácí péče“a díky pomoci CC a ŽO Teplice mohl svůj život prožít bez větších ekonomických problémů. Poděkování patří všem, kteří se též o pana Františka Lederera dlouhodobě starali. Velké poděkování patří paní Martině Brousilové, která nejenom sepsala a vydala jeho paměti, ale též jej často navštěvovala v jeho domácím prostředí a hovořila s ním o jeho nelehkém životě. Děkujeme našim sociálním pracovnicím za dlouhodobou péči a pomoc zvláště v době, kdy měl značné zdravotní problémy.
Michael Lichtenstein – předseda ŽO Teplice

Foto: Martina Brousilová a František Lederer

Recept na Latkes

Pusťte do přípravy svátečních židovských “bramboráků”

Ingredience:

500g brambor, 1 středně velká červená cibule, 1 velké vejce, 1/2 lžičky soli, olivový olej na smažení

Postup:

Troubu si předehřejeme na 120 stupňů. Brambory oloupeme a nadrobno nastrouháme do velké mísy a nalijeme do nich studenou vodu. Brambory lehce propereme a poté důkladně přecedíme. Brambory rozprostřeme na kuchyňskou tkanou utěrku, naskládáme nadrobno nasekanou cibuli a pevně rolujeme utěrku do tvaru rolády, tak aby se ven dostala většina tekutiny. Poté brambory s cibulkou opět dáme do mísy, přidáme vejce a sůl. Do teflonové pánve nalijeme asi 1/4 šálku oleje a rozehřejeme ho. Potom do něj po částech dáváme bramborové těsto ve tvaru placek a smažíme je při mírné teplotě z každé strany asi 5 minut. Poté je osušíme papírovým ubrouskem, osolíme a dáme do trouby pro udržení teploty. Servírujeme je teplé například s cottage sýrem, jogurtem či smetanou.

Vydavatel: Židovská obec Teplice, tel.: 417 635 073, e mail: kehila@volny.cz, www.kehila-teplice.cz | MK ČR E 17562
Za přispění města Louny, města Krupka a Dubí, města Kadaň a Statutárního města Teplice, Statutárního města Mostu.